

Posudek vedoucího diplomové práce.

Sabrina Al-Salmanová: Asymetrický vztah krásy a ošklivosti. 2015

Práce, tematizující estetickou kategorii ošklivosti, je rozdělena do čtyř hlavních kapitol, plus krátký úvod a závěr. V první, přípravné části, vymezuje autorka pro další postup zásadní rozdíl mezi nonestetickým, praktickým hnusem a estetickou ošklivostí. Rozdíl spočívá v postojích na straně vnímatele a proto druhou kapitolu věnuje zcela patřičně konceptu estetického postoje. Tyto dvě kapitoly jsou konzistentní, přehledné a pečlivě zpracované. Pečlivost a píli nelze upřít ani „jaderným“ kapitolám (třetí a čtvrté), bohužel již nevykazují nerozpornost prvních dvou. Třetí kapitola poměrně obsírně rozebírá teorii nesnadné/obtížné krásy B. Bosanqueta, která se v interpretaci autorky jeví víceznačně a na několika místech zdrojového autora desinterpretuje. Chybí zde, ostatně jako v celé práci, schopnost dostatečně kritického odstupu od vlastních kritických analýz zvolených autorů (mimořádně zvolených dobře) a výsledkem je vkládání implikací a inferencí, které nemají oporu v analyzovaných textech. Na některé poukáži.

Už na s. 8 přičítá Bosanquetovi „holistické přesvědčení“ a to deset let před Smutsovým *Holism and Evolution*. Ale, jde o to, že pro Smutse a nakonec i pro Bosanqueta není celek nezávislá, separátní entita, nýbrž, jak opakovaně Smuts stanoví, organizující princip. Finální harmonizace, která ruší povahu jednotlivých částí, není holistická a její opakované podsouvání Bosanquetovi je zmíněnou desinterpretací. Autorka sama ovšem i v závěru uvádí, že taková harmonizace by zrušila roli ošklivosti, pouze není jasné, zda jde o její závěrečné čtení Bosanqueta nebo o jeho kritiku. Násilí, vzbuzující afekt hnusu na s. 17, vyvolává otázku po divácké přitažlivosti např. boxu. Na s. 21 zmiňuje v souvislosti s nástupem estetického postoje a potlačením postoje praktického zamezení potřeby jednat – to by vyřadilo ze hry radost z pohybu pro pohyb sám, estetický prožitek například sjíždějí divoké vody apod. Suspenze konativní

funkce se tedy týká jen některých typů estetického prožitku a vykazuje se zde další negativní aspekt práce – příliš rychlé zobecňování. Na s. 34 klade řečnickou otázku, proč bychom, něco, včetně ošklivého, měli chtít poznat, když se tomu vyhýbáme. Možných odpovědí je celá řada, např. poznat nepřítel nebo snížit nebezpečí ohrožení. Na s. 40 vyzdvihuje Bosanquetův koncept Formy a sama ho určuje jako jednotící princip (srovnejme s organizujícím principem celku u Smutse), způsob usouvztažnění částí. Tady Bosanqueta chápe, bohužel jí tento vhled nevydrží, protože příliš zesílí integrační povahu Formy, aniž by si byla vědoma, jak poznamenal např. Husserl a po něm Lyotard, že i rozpory jsou útvary syntéz. Bosanquetova forma, jeho pojetí nesnadné krásy, uvažují estetickou syntézu, ta ale nemusí být nutně plně harmonická, naopak implikuje dynamiku vzájemných interakcí „uvnitř“ expresivní Formy, uvnitř celku estetického objektu. Tento náhled v práci schází a snižuje její kvalitu. „Danost uzavřeného celku“ na s. 43 neodpovídá Bosanquetově pojetí, protože vyjádřené pociťování není dáno předem a celek není od počátku uzavřený, ale naopak otevřený aktivní exploraci, včetně a právě imaginativní. Na s. 45 se opakovaně objevuje náhled o předchůdné danosti, v tomto místě předem dané hodnotě uměleckého díla – kde najdeme u Bosanqueta textovou oporu pro takovéto tvrzení? Autorka se potýká s chápáním integrace prožitku uměleckého díla (s. 46) a platí zde výhrada uvedená výše. Integrace neznamena nutně totální harmonizaci, zanedbání rysů a částí, které se vzpírají integraci neboli syntéze, což je zřejmě názor autorky. Na s. 52 se objevuje další chybějící distinkce, totiž rozdíl mezi objektem a jeho reprezentací, který najdeme, dokonce v souvislosti s ošklivostí, už v Aristotelově Poetice. Příklad ztráty distance v Hamletovi, u krále Claudia, je totiž reprezentovanou ztrátou distance, nikoliv ztrátou distance u diváka, který sleduje inscenaci Hamleta. Další příklady bych mohl vršit dále, výsledkem by bylo, že práce vykazuje určitý strop porozumění a jistý deficit v jemnosti analýz. Proto ji nemohu hodnotit výborně, ač by celkovým rozvržením, pečlivým přístupem a rozsáhlým promyšlením vhodně zvolené

problematiky k němu na první pohled vybízela. Také, jako školitel, musím zmínit výrazné zlepšení (prvních dvou kapitol) v průběhu psaní. Z uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Praha 2.9. 2015

.....

Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.